

Vuosikymmenen inkeriläinen kulttuuriteko

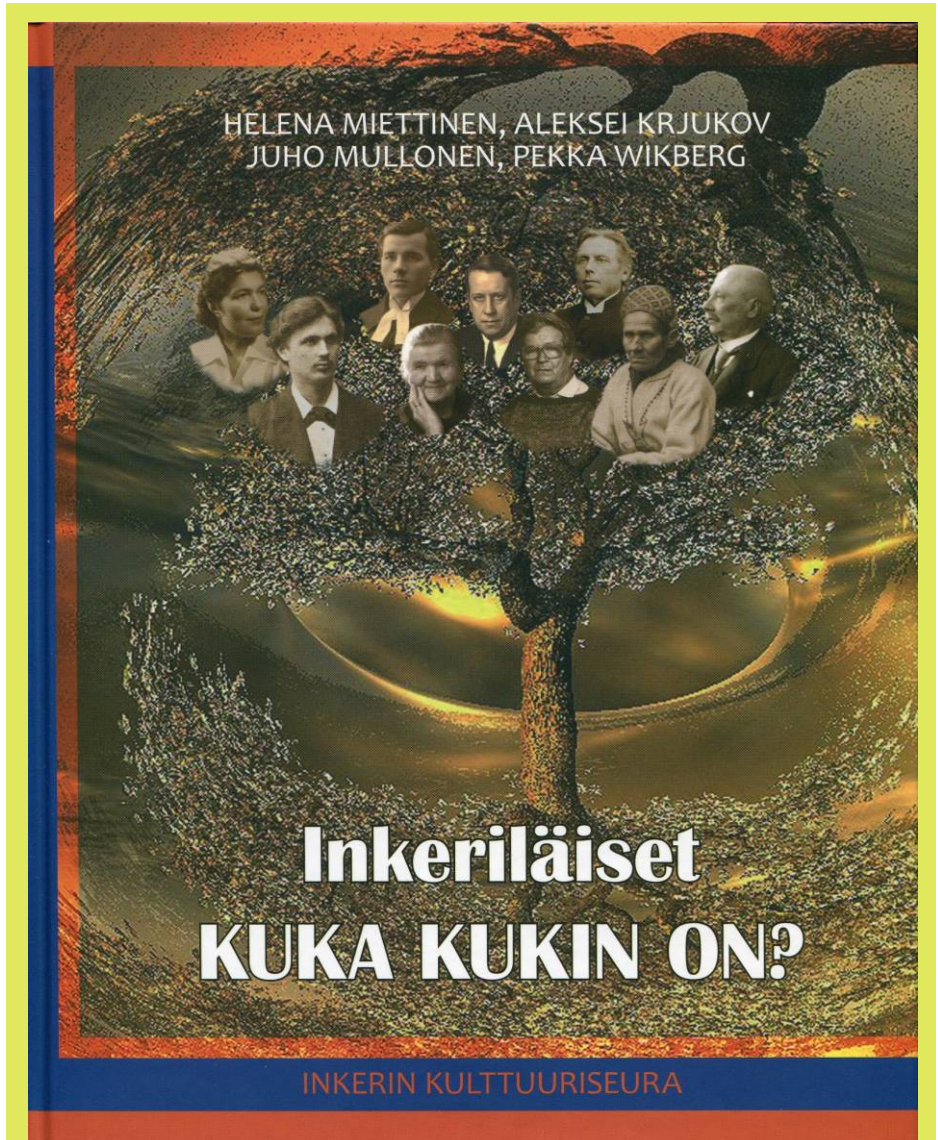
Teksti: Taisto Raudalainen

Inkeriläisten matrikkelin nimi *Inkeriläiset* paljastaa, että kyse ei ole vain Inkerin suomalaisten kirjasta, vaan tässä esitellään muidenkin itämerensuomalaisten alkuperäiskansojen edustajia Inkerinmaalla: vatjalaisia sekä inkeroisia eli inkerinkarjalaisia. Heidän lisäksi mukana on suomalaisia, virolaisia ja venäläisiä, joiden työllä tai teoilla on ollut suuri merkitys inkeriläisten kohtalon käännekohtissa ja heidän kulttuurinsa kehittymisessä.

Inkeriläisyys on nykyään käsite vaila maantiedettä ja alueellisuutta. Juuri siksi tämä kirja on erityisen tärkeä, sillä se tuo näkyviin inkeriläisyyden niin sanotun maanalaisen rihmaston. Päällisin puolin piilossa oleva inkeriläisyys sisältää edelleen paljon voimavaroja.

Kirja on kokonaisuutena kuitenkin hiukan sisäsiittoinen ja jättää useat inkerinsuomalaisten asialla toimineet suomalaiset ja virolaiset hunningolle. Runonlaulaja **Larin Parasken** yhteydessä olisi kannattanut mainita myös suomalaisen kulttuurin suurmiehet **Albert Edelfeldt**, **Akseli Gallén-Kallela**, **Elias Lönnrot**, **Alpo Sailo** ja aivan ehdottomasti Inkerin runorikkkauden löytäjä **D. E. D. Europaeus**. Erillisen lukunsa olisivat ansainneet monet virolaiset tiedemiehet ja tutkijat, jotka ovat uurasaneet inkeriläisten kansanryhmien parissa vuosikymmeniä. Karjalan tiedemiehet ja kulttuurivaikuttajat ovat saaneet riittävän huomion.

Ottaen huomioon, että sotien jälkeisinä vuosikymmeninä Neuvostoliitossa inkerinsuomalaisten opintomahdollisuuksia oli rajoitettu lailla niin sanottujen kansanvihollisuuspykälien varjolla, on inkerinsuomalaista sukujuurta olevien tiedemiesten luettelo aivan häkellyttävän pitkä. Inkeriläisten pyrkimys koulutukseen ja sivistykseen on ollut suurta. Ehkäpä tähän pätee sanonta "kielletty hedelmä on kaksin verroin maukkaampaa". Emmehän tiedä, mitä olisi tapahtunut, jos sortoa ja rajoitteita ei olisi ollut. Ehkä nämä ihmiset olisivat pysyneet kunnan talonpoikina ja pidelleet kämmenissään vain aurankurkea. Kaiken kaikkiaan

Toukokuussa ilmestyneeseen *Inkeriläiset. Kuka kukin on* -teokseen on koottu noin 2 000 inkeriläistäustaisen ja Inkerinmaalla vaikuttaneen henkilön elämäkertatietoja historiallisista ajoista tähän päivään.

Teoksen vastaavan toimittajan työn on tehnyt **Helena Miettinen** Inkerin kulttuuriseurasta Suomesta. Toimitustyöhön ovat osallistuneet **Juho Mullonen** Petroskoista, **Aleksei Krjukov** Pietarista sekä **Pekka Wikberg** Suomesta. Viron inkeriläisistä tietoja on kerännyt **Kasper Hasala**, joka toimi liiton kulttuurisihteerinä vuosina 2007–2012. Ruotsin inkeriläisistä tietoja on välittänyt Ruotsin Inkeri-liitto. Tiedonkeruu ja toimitustyö kestivät yhteensä lähes kymmenen vuotta.

Teoksessa on 400 sivua ja lähes 900 kuvaa. Kirjan on kustantanut Inkerin kulttuuriseura Suomessa.

Virossa kirjaa voi tilata inkerinsuomalaisten liitosta.

teoksesta paljastuu hyvin, että pyrkimys koulutukseen ja sivistykseen on perustunut aineellisen pääoman vankkaan ylijäämään. Sen ansiosta tsaarinajan loppukymmenyksillä päästiin rakentamaan hengellistä pääomaa.

Erillinen luku olisi ehdottomasti kuulunut virolaisille hengenmiehille ja papeille. Joistain käsittämättömistä syistä virolainen papisto, joka varusti inkerinsuomalaisia hengenravinnolla läpi vaikeiden ja hiljaisten Inkerin kirkon vuosikymmenten, ei ole ansainnut paikkaansa tässä teoksessa. Samoin ovat vailla mainintaa Inkerin piispa **Sakari Cygnaeus** 1800-luvulta sekä ansiokas **Felix Relander** 1900-luvun alusta; samoin virolaissyntyinen arkkipiispa **Oskari Palsa**, jolla oli huomattava rooli Inkerin kirkon itsenäistymisessä v. 1919. Samoin olisi pitänyt huomioida kansallisten vapaustaisteluiden johtohahmot vuosilta 1918–1920. Heistä kiitettävästi ovat saaneet huomiota vain kapteeni **Aleksanteri Tynni**, Pohjan Poikien johtaja **Hans Kalm** sekä ainoa naistaistelija vapaussodassa, inkeriläistytty **A. Mälkönen**. Kirjasta puuttuvat myös Viron Inkerin vaikuttajat 1920–30-luvuilta. Näistä kaikista puutteista on kuitenkin syyttämisen vain meidän, vironinkeriläisten, passiivisuutta koko hankkeessa!

Erikseen olisi kannattanut pohtia Suomen valtionpäämiesten, kuten presidenttien ja ministerien, osuutta inkerinsuomalaisten kohtaloon. Inkeriläisten sota-aikaisesta suurevakosta suoriutuneet **Erkki Tuuli**, **Pentti Kai-**

"Teoksen kansikuvassa on kenties inkeriläinen universumi, hedelmäpuu omenineen myyttisessä alkutilassa tai miksei historian pyörremyrskyssäkin?"

tera ja **Vilho Helanen** olisivat aivan ehdottomasti ansainneet huomiota.

Venäläinen kirjoitustapa on joskus vaikuttanut sukunimiin. Ei häiritsevästi, mutta joissain kohdin syntyy sekaannustakin. Venäjän kielen oikeinkirjoitus ei useinkaan näet salli h-kirjainta sanan alussa. Niinpä on kirjoitettu Hulin sijasta Guli, Hiltin sijasta Gildi ja Kiltti, Hutterin sijasta Gutter.

Teoksen kansikuvassa on kenties inkeriläinen universumi, hedelmäpuu omenineen (sic! – vrt. sananparteen "oma maa omenankukka") myyttisessä alkutilassa tai miksei historian pyörremyrskyssäkin? Omeniksi tähän universumia kannattavaan puuhun ovat valikoituneet runonlaulaja Larin Paraske, kirjailija-kääntäjä ja akateemikko

"Kirja on kokonaisuutena kuitenkin hiukan sisäsiittoinen ja jättää useat inkerinsuomalaisten asialla toimineet suomalaiset ja virolaiset hunningolle."

Aale Tynni, maallikkosaarnaaja **Maria Kajava**, kirjailija ja pappi **Aatami Kuortti**, joka vihki virkaansa Inkerin kirkon ensimmäisen sodanjälkeisen piispan **Leino Hassisen**, sekä Suomen Postin pääjohtaja ja inkeriläisaktivisti **Pietari Jamalainen**.

Kirjan kuvitus on laadukasta. Kannen himmeä ulkoasu ei kuitenkaan puhuttele. Sinänsä hieno ajatus pukea koko kirja Inkerin lipun väreihin on valitettavasti tavoitettavissa vain vilkkaan mielikuvituksen avulla. Taustaväri ei ole krominkeltainen, siniristi kobaltia eivätkä sen reunat tiiliskiveä, tarkemmin ottaen kinaverinpunaista. Kannen väreistä puuttuu kirkkaus. Mutta sovietaan, että tämä on jo sitä Inkerin historian arvokasta patinaa...

Helena Miettisen ja toimituskunnan kokoama teos on hyvin pitkäjänteisen ja määrätietoisien työn tulos. Sen pohjana on itse asiassa vuonna 1913 ilmestynyt Kolppanan seminaarin juhlamatrikkeli, jossa on lueteltu opinahjon kaikki opiskelijat. Nyt tätä sata vuotta myöhemmin julkaistavaa matrikkeliä voi sanoa vuosikymmenen inkeriläiseksi kulttuuriteoksi. Sen merkitys inkeriläisille on paitsi sivistävä myös itsetuntoa kohottava. Me kun tarvitsemme paljon rohkaisua uskaltaaksemme olla inkeriläisiä.

Pietarin lumous on merkittävä osa Tuulikki Vilhusen (vas.) päiväkirjaa. Oikealla Olga Milovidova. Kuva W. Kokko.

Päiväkirja ja valokuvaalbumi yhdessä

Lähetystyöntekijä **Tuulikki Vilhunen** saapui Pietariin Sibeliuksen junalla viisi vuotta sitten. Suomen lähetysseura oli lähettänyt hänet suurkaupunkiin auttamaan orpolapsia Inkerin kirkon kautta. Hän sai tutustua moneen onnettomaan lapseen, ja yhdelle heistä hän ryhtyi *ristiäidiksi* eli kummitädiksi.

Tuulikki Vilhunen piti lähetystyönsä ajan päiväkirjaa, johon hän teki muistiinpanoja lapsista, Inkerin kirkon vaikuttajista ja monista muista, joita hän tapasi viiden miljoonan ihmisen kaupungissa. Tuulikilla oli toimittajan kokemusta, hän oli kirjoittanut juttuja *Inkerin kirkko*-aikakauslehteen, ja hän valokuvasi ammattitaitoisesti. Ajan myötä hänet nimitettiin Inkerin kirkon lehdistösihteeriksi.

Tuulikki Vilhusen päiväkirjasta ja valokuvista muodostui kirja, josta heijastuu tekijän kirjailijantaito. Teoksen on kustantanut Suomen lähetysseura ja sen nimi on *Keisarien kaupungissa*.

Uutta kirjaa esiteltiin 7. toukokuuta Suomen Pietarin pääkonsulaatissa. Illan juontaja **Olga Milovidova** huomautti, että kirjassa on kaikkea paitsi keisareita. Keisarillinen loisto on kuitenkin juuri se, mikä suomalaisia pistää silmiin Nevan rannoilla.

Hienon, suomenkielisen illan Tshaikovskaja-kadun residenssissä avasi pääkonsuli **Pirjo Tulokas**, pianoa soitti **Marina Väisä**, ja läsnä oli monta paikallista suomentaitoista.

Wladimir Kokko

